

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Наумко Ю.С.,

Сумський національний аграрний університет

к.е.н., доцент кафедри економіки

Надання якісних та конкурентоспроможних адміністративних послуг потребує докорінної модернізації системи державного управління, в основі якої знаходяться інновації. На підставі досліджень інноваційних процесів у системі державного управління визначено перешкоди на шляху впровадження інновацій у систему державного управління та способи їх подолання. Інноваційний процес спрямований і залежить від політичної волі державних лідерів та державного службовця як особистості, від його можливості змінити тип поведінки, мислення, світогляду, від його прагнень до нових знань та навчання. Це питання потребує подальших практичних розробок та нормативних рекомендацій [7].

Інновації в державному управлінні можна поділити на декілька типів: – установча інновація, коли основна увага приділяється оновленню існуючих установ і/або створенню нових організаційних структур; – організаційна інновація, що включає впровадження нових робочих процедур або методів керівництва у сфері державного управління; – інформаційно-комп'ютерна передбачає широке застосування комп'ютерних і мультимедійних технологій як усередині органу державного управління, так і при комунікації з громадянами; – інновація у формі вдосконалення процесів, коли основна увага приділяється підвищенню якості послуг, що надаються державними органами; – концептуальна інновація, спрямована на впровадження нових форм управління (наприклад, інтерактивне формування політики, управління на основі широкої участі населення, мережеве управління тощо) [1; 3].

Системи державного управління вдосконалюються відповідно до характеру економічних і соціально-політичних трансформацій. А тому адміністративні реформи є відображенням глобальної тенденції з

переосмислення природи і ролі держави в постіндустріальному суспільстві. Основним лейтмотивом модернізації державного управління є підвищення ефективності і результативності роботи державних структур, посилення їх відповідальності за надання якісних послуг населенню. Глобальна економічна криза та ринкова конкуренція є основними стимулами до інновацій в організації та функціонуванні органів виконавчої влади як суб'єктів, що надають державні послуги. Процес розвитку інновацій у державних органах стикається з рядом перешкод та має свої особливості, на які варто звертати увагу під час розвитку концепції «сервісної держави» [7].

Державне управління для забезпечення розвитку національної економіки, а отже, й досягнення найбільш повного задоволення матеріальних і соціокультурних потреб людей, забезпечення всебічного розвитку особистості й прогресу суспільства має бути зорієнтоване на такі пріоритети.

1. Досягнення економічної незалежності. Проте в умовах геоекономічних трансформацій національні економіки стають взаємозалежними, тож нині економічна незалежність означає можливість державного контролю національних ресурсів та досягнення такого рівня ефективності виробництва і якості продукції, що забезпечить її конкурентоспроможність і дасть змогу брати участь у світовій торгівлі, коопераційних зв'язках, а також обміні новітніми науково-технічними результатами.

2. Досягнення стабільності й стійкості національної економіки. Це передбачає захист власності в усіх її формах, створення надійних умов і гарантій для підприємницької активності, стримування факторів, здатних дестабілізувати ситуацію (боротьба з кримінальними структурами в економіці, недопущення серйозних розривів у розподілі доходів, що може викликати соціальні потрясіння).

3. Здатність національної економіки до саморозвитку й прогресу, що особливо важливо в сучасному світі, який динамічно розвивається. Для цього необхідно забезпечити сприятливий клімат для інвестицій і інновацій, модернізувати виробництво, створити умови для підвищення професійного,

освітнього і загальнокультурного рівня працівників [2].

Удосконалення практики державного управління вимагає наукового обґрунтування соціальної сутності та напрямів реалізації зазначених процесів. Перспективними в цьому аспекті є напрацювання вчених, які вивчають геоекономіку. Автори глосарія зазначають, що геоекономіка – галузь науки на перетині предметів економіки і політики в системі географічних координат, яких об'єднує або роз'єднує інновація, власне сам спосіб мислення і прийняття владного, управлінського рішення [4].

Корисною також є розробка М.Фоміна, Д.Волочкова, М.Танасюка та інших щодо цілісної характеристики будь-якої країни з точки зору балансу динамічного порядку, ентропійного й турбулентного хаосу [5].

Дослідження «Інновації в державному секторі» визначає п'ять ключових сфер заходів для підтримки інновацій у державних організаціях. По-перше, важливе значення мають політичний імпульс і постановка цілі. Політики і керівники високого рівня повинні насамперед сконцентруватися на цілях очікуваного поліпшення державних служб. Головною функцією політиків повинна бути постановка далекоглядних стратегічних цілей, тоді як конкретні цілі, засоби та ресурси для виконання, часто краще розробляються і здійснюються урядовими організаціями та іншими зацікавленими сторонами. По - друге, експерименти і спрощення структури вимагають спеціальних інструментів і ресурсів, які є загальними в інноваційній діяльності підприємницького сектору. Подібні засоби можуть дозволити державним службовцям почувати себе більш комфортно, творчо експериментувати, не маючи справи з повсякденними обмеженнями і політичною нестабільністю. Експерименти мають супроводжуватися низкою проб і помилок, тестуванням та вивченням реальних шляхів до спрощення структури. По-третє, для більш чіткого роз'яснення передового досвіду, а також забезпечення безперервною інформацією про інноваційну діяльність у державних організаціях необхідні моніторинг і спілкування. Урядові організації повинні показати переваги своїх інновацій політикам, колегам і широкій громадськості. По-четверте,

підвищення кваліфікації та управління людськими ресурсами є ключовими факторами інновацій в урядових організаціях, оскільки їх виконання в основному спирається на людські ресурси. Хоча в урядових організаціях працюють висококваліфіковані фахівці, вони часто знаходяться в жорсткій і вузькоспеціалізованій організаційній ієрархії. А тому необхідно вжити заходів на користь безперервного навчання, нагородження та визнання, мобільності та обміну співробітниками, а також диверсифікації керівництва. По-п'яте, повинні підтримуватися об'єднання зусиль між державним і приватним секторами. Державні організації зазвичай обмежують свою співпрацю до аутсорсингу або консультацій. Довгострокове співробітництво і діалог між державним і приватним секторами вимагають радикальних вдосконалень в урядових організаціях, щоб вони мали більше можливостей для оцінки своїх потреб і потенціалу співпраці та навчання на основі партнерства з підприємницьким сектором. Таким чином, ключовими факторами визначено: політичний імпульс, можливість експериментувати, розвинена комунікація, безперервний професійний розвиток державних службовців, партнерство із приватним сектором [7].

Найбільший вплив на впровадження інновацій у системі державного управління мають такі інформаційні процеси, як формування національних інформаційних мереж, що поєднують локальні мережі міністерств, відомств і регіонів; розробка міжнародних стандартів використання інформаційних технологій; розвиток інформаційних мереж, що пов'язують державні органи з населенням і полегшують доступ громадян до інформаційних банків даних; використання інформаційних систем для аналізу соціальних проблем і розробки рішень. Уважається, що в перспективі інформаційні мережі забезпечать для кожного громадянина можливість безпосередньої участі в роботі органів державної влади і значно розширять можливості прямої демократії та самоврядування на всіх рівнях державного управління [6].

Оскільки державне управління має справу зі складним об'єктом управління, воно повинно ґрунтуватися на глибокому розумінні процесів, які

в середовищі цього об'єкта відбуваються. Органічне поєднання економічних та соціальних детермінант державно - управлінських процесів в їх нерозривних взаємозумовленості та взаємозалежності потребує врахування в практиці здійснення державного управління як на загальнодержавному, так і на регіональному та місцевому рівнях.

Список використаних джерел

1. Князев С. Н. Управление инновациями и инновации в управлении / С. Н. Князев, И. И. Ганчеренок // Государственное управление. Электронный вестник. – Вып. 11. – 2007. – Режим доступа : <http://www.vivakadry.com/29.htm>
2. Мельникова В. І. Національна економіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Мельникова [та ін.] ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. аерокосміч. ун-т ім. Н. Е. Жуковського. – 2-ге вид., переробл. та допов. – К. : Центр навч. л-ри, 2012. – 247 с.
3. Орлов О. В. Інноваційні процеси в державному управлінні : [монографія] / О. В. Орлов. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2012. – 196 с.
4. Розпутенка І. В. Актуальні проблеми державного управління: геоекономічний контекст : глосарій / авт. кол. : І. В. Розпутенко, Л. В. Ільченко-Сюйва, О. І. Кілієвич, Н. А. Малиш ; за заг. ред. І. В. Розпутенка. – К. : НАДУ, 2011. – 84 с.
5. Фомин М. Матрица социальной нестабильности / М. Фомин // Мировая экономика и международные отношения. – 2010. – № 1. – С. 56–68.
6. Хачатурян Х. В. Теоретико-методологічні засади інновацій у державному управлінні // Х. В. Хачатурян. – Режим доступу : http://law.kymu.edu.ua/ndgu_st27_ua.htm
7. Шульга М. А. Інновації в державному управлінні як умова розбудови сервісної держави // М. А. Шульга, М. В. Коновалова; Вісник КНУ імені Тараса Шевченка – К.: Державне управління 1(1), 2014. – С. 97- 100.